

A Nyugdíjbiztosítási Alap járulék-elszámolása, a behajtási tevékenység és a hátralékállomány értékelése

1. Járulék-elszámolás

Az adó- és járulék mértékek harmonizálásán túl, a 2003. évi törvényi változások egyik lényeges eleme volt a magánnyugdíjpénztári tagdíj és az egyéni nyugdíjjárulék mértékének korrekciója. Az előbbi 6-ról 7 százalékra nőtt, ugyanakkor a tagdíjjal együtt fizetendő nyugdíjjárulék mértéke fél százalékpontos csökkenéssel, 1,5 százalékra mérséklődött. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben résztvevők járulék fizetési kötelezettsége ezzel szemben azonos mértékben, 8-ról 8,5 százalékra emelkedett.

A járulékfizetési felső határ 2003-tól a bruttó egy napi átlagkereset 2,5-szerese, ami napi 10 700 Ft-nak felel meg. Ez alapján az éves összeg 3 905 500 Ft volt, amely az előző évihez képest 65 százalékkal magasabb.

A munkáltatókat terhelő járulékfizetési kötelezettségek nem változtak.

A Nyugdíjbiztosítási Alap számlájára **1 182 562,6 millió** forint járulék bevétel folyt be, ami a bázist 127.177,6 millió forinttal, **12,1** százalékkal haladta túl. Az 1.194.298,7 millió forintos előirányzat 1 százalékkal, 11.736,1 millió forinttal alulteljesült. A bevételek a jövedelem kiáramlásnak megfelelően alakultak.

A bevallások tükrözik a jövedelemváltozásokat, ezek alapján a 2003. évi járulék kötelezettségek – szektoronként – az alábbiak szerint alakultak.

Megnevezés	2002. év	2003. év	Változás
Költségvetési szervek	317 626,7	388 354,0	70 727,3
Vállalkozások	697 767,1	761 946,7	64 179,6
Non-profit szervezetek	28 675,1	35 833,1	7 158,0
Egyéni vállalkozások	60 942,7	62 907,6	1 964,9
Magánszemélyek	8 893,0	11 753,8	2 860,8
Összesen	1 113 904,6	1 260 795,1	146 890,5

A 2003. évben a járulékkötelezettségek legnagyobb mértékben a költségvetési szerveknél, míg dinamikájában - az összegében nem számottevő – magánszemélyeknél növekedtek. A legkisebb arányú változás az egyéni vállalkozásoknál következett be, de átlag alatti volt a vállalkozásoknál is.

A 2003. év végén a hátralékállomány 100 528,4 millió forint volt.

2. Járulékbahajtás

2003-ban az APEH 36.000,0 millió forintos járulék behajtási előirányzatát összességében 134,3 %-ra teljesítette, az adóhatóság 48.362,3 millió forintot szedett be, 3.795,5 millió forinttal többet, mint 2002-ben. Ezen belül az Ny. Alap részére 26.375,6 millió forint folyt be. A behajtott összeg mintegy 98,7 %-a 26.039,3 millió forint végrehajtási eljárásból, a maradék összeg pedig 336,4 millió forint felszámolási eljárásból folyt be.

A behajtási eredmény növekedése jól mutatja, hogy a 2002-től bevezetett hátralékkezelési és végrehajtási informatikai rendszer egyre hatékonyabb támogatást nyújt a végrehajtási tevékenységhez, a behajtási cselekmények intenzitása számottevően fokozódott. A 2003. évi eredmények mintegy 8,5 %-kal haladják meg a megelőző évi teljesítményt, ami megerősíti az a tény, hogy az adó- és a járuléktartozások behajtásának együttes kezelése az adózási járuléktartozások behajtásának egyre hatékonyabb eszköze.

A kényszerintézkedések, az indított végrehajtási ügyek száma 2003-ban kerekén 32 %-kal növekedett. A végrehajtási cselekmények minden területén jelentős növekedést tapasztalunk. A kibocsátott azonnali beszedési megbízások összege mintegy 52 %-kal, az ingó és az ingatlan foglalások értéke átlagosan 60 %-kal növekedett a megelőző évhez képest.

A teljesítmény fokozásán, illetve az informatikai támogatottságon túlmenően hatást gyakorolt a növekedés mértékére az Art. 2003-tól hatályos rendelkezése, mely szerint a végrehajtási cselekmények kötelező sorrendisége megszűnt, a minél eredményesebb beszedés érdekében a leghatékonyabb végrehajtási cselekményeket kell fogantatosítani.

3. Hátralékállomány értékelése

A behajtási munka hatékonyságának fokozása, az időarányos előirányzat túlteljesítése sem eredményezett változást a hátralékállomány alakulásában. Az elmúlt két évben tapasztalt, adózási tartozások néhány százalékos növekedését mutató tendencia 2003-ban is folytatódott.

A hátralékállomány változásának realitásait a bruttó bevételek alakulásának függvényében kell vizsgálnunk. Az adózási befizetések (illetve kötelezettségek) növekedése mellett a hátralékállomány is növekszik, illetve a bevételekhez képest kevésbé növekszik. Az inflációs hatások, az adózási kötelezettségek növekedése növeli a költségvetés bevételeit, illetve az inflációs hatások, valamint a gazdaság természetes folyamataiból adódó hatások a hátralékállomány növekedését is eredményezik.

A járulékhátralékok növekedésére hatást gyakorol az a tény is, hogy a jogszabályi előírás szerint a járuléktartozások még a magánszemélyek esetében sem engedhetők el, nem mérsékelhetők.

2003-ban a bevétel arányos hátralékszint csökkentését sikerült elérni, viszont az adózási hátralék összegben - elsősorban a működő adózási hátralék volumene miatt - növekedés következett be. A hátralékkezelési és végrehajtási informatikai rendszer (HVR)

2003-tól teljes körű alkalmazása nagyban segítette a hátralékkezelési és behajtási munkát. Ez a rendszer a hátralék kimutatástól a végrehajtási eljárás befejezéséig naprakész információt szolgáltat a behajtási szervezet számára. A hátralékfigyelő rendszer információi alapján a behajtási szakterület rövid időn belül megteszi a szükséges behajtási intézkedést, ami a tartozások növekedésének mérséklését és a végrehajtás hatékonyságának növelését egyaránt elősegíti.

Ny. Alap kintlévőségeinek alakulása:

összegek millió forintban			
	2002.12.31. (2003.04.28-án)	2003.12.31. (2004.04.28-án)	2003/2002 %
Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei számla (125)	86 912,9	100 528,4	15,7 %

Az adósok – a gazdálkodást minősítő kategóriák szerint - Ny. Alap felé fennálló tartozásai 2003. december 31-én az alábbiak szerint alakultak:

összegek millió forintban	
Minősítés	Hátralék
Működő	73 038,4
Csőd	31,8
Megszűnt	4 086,1
Felszámolás	20 153,1
Végelszámolás	767,3
Felszámolás kezdeményezés	2 451,7
Összesen	100 528,4

A járuléktartozás 72,7 %-át a működők, 22,5 %-át a felszámolás, illetve a felszámolási kezdeményezés alatt állók tartozásai teszik ki. A fennmaradó rész – 4,8 % - a csődeljárással, végelszámolással érintettek körét, valamint a megszűnt adósok tartozásait érinti.

A hátralékállomány alakulásában a felszámolási eljárás alatt álló adósok követeléseinek engedményezése is szerepet játszott. 2003. január 1-től a követelések értékesítésével kapcsolatos szabályozás változott, az APEH a felszámolás alatt álló szervezetekkel szemben fennálló, a központi költségvetést, az elkülönített állami pénzalapokat, a Nyugdíjbiztosítási és az Egészségbiztosítási Alapot megillető követeléseivel kapcsolatos engedményezési jogát pályáztatás útján gyakorolja.

2003-ban egy pályázatot bonyolított az adóhatóság, ezzel, valamint még az előző évekről érvényben lévő MKK Rt-vel kötött megállapodással összesen 3198,6 millió forint Ny. Alapot érintő követelés engedményezés történt. Az engedményezésből a pályázat során, illetve az MKK Rt-től kapott összeggel együtt összesen 258,4 millió forint folyt be.

Járuléktartozás fejében átvett vagyon helyzetének alakulása

1. Jogszabályi háttér – megállapodások a vagyon átadására-átvételére

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 86/I. §-a 2003-ban nem változott, így a két alap-megállapodást módosítani nem kellett.

A PM állásfoglalása értelmében az adóhivatal folytatta az előkészületeket az 1999 előtt, az OEP (MEP-ek) által átvett és nyilvántartott vagyonnak a KVI-hez - egy lépcsőben - való átadásának lebonyolítására.

2. A vagyon helyzete

2003-ban összesen hat cég felszámolása keretében ítelt meg a bíróság vagyonelemeket a hitelezői képviselőket ellátó adóhatóságnak, 5 cégnél ingatlanokat 1,7 millió forint értékben, egy esetben követelés formájában, 0,1 millió forint összegben került sor hitelezői kielégítésre.

2003. év folyamán a nyilvántartott teljes követelésállomány megszűnt, a követelésállomány átadása KVI részére központosítva történt. Ingóságokat változatlanul csak egy megyében tart nyilván az illetékes adóhatóság. Az értékpapíroknál a részvények újrainyomása a tervezethez képest jelentős késedelmet szenvedett, ezért a KVI-hez való átadás 2003-ban sem valósulhatott meg.

Az ingatlanok átadása nem fejeződött be, mivel újabb ingatlanokat is átvettek az igazgatóságok.

A felszámolás során megítélt, Alapot megillető vagyon 2003. december 31-i záróállománya 14,9 millió forint. Az állomány túlnyomó részét (7 területi igazgatóságnál) ingatlanok - 5,2 millió forint értékben - teszik ki, egy esetben ingóság 1,2 millió forint értéket, valamint további egyik igazgatóságnál részvények 8,5 millió forint értéket képviselnek.

Dr. Király László György